

SKARBIEC JASNOGÓRSKI.

Druk Tow. Akc. S. Orgelbranda Synów.

Przewodnik po Jasnej Górze w Częstochowie.

CZEŚĆ II.

SKARBIEC JASNOGÓRSKI

opracowany przez

Ks. JÓZEFA ADAMCZYKA.

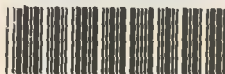
**Dochód z wydawnictwa przeznaczony
na korzyść klasztoru Jasnogórskiego.**

CZĘSTOCHOWA.

Wydawnictwo redakcyi „Dzwonka Częstochowskiego”
1903.

BG WSP

172624

Дозволено Цензурою.
Варшава, 10 іюня 1903 г.

PRZEDMOWA.

Wydawnictwo niniejszej książki przedsięwzięliśmy, ulegając licznym i nader gorącym prośbom pobożnych pątników, rok rocznie śpieszących ze wszystkich stron świata do stóp wsławionego w dziejach klasztoru. Bo i któż z nas nie doznał łask Bogarodzicy, gdy w skrusze serdecznej modlił się przed Jej Cudownym Obrazem na Jasnej - Górze w Częstochowie?... Któż nie pragnął zwiedzić tego miejsca, poznać pamiątek przez liczne wieki tutaj nagromadzonych?...

Wiemy, jak dalecy jesteśmy od wywiązania się z trudnego zadania opisu nagromadzonych w Skarbcu Jasnogórskim zabytków przeszłości. O jednym nieraz przedmiocie sztuki, tutaj w darze Królowej Nieba i Ziemi złożonym, możnaby tomy napisać... Nam chodziło o krótkie i o ile możności wierne z tradycją lub historią objaśnienia przedmiotów w Skarbcu Jasnogórskim zgromadzonych i w tym zakresie sumiennie spełniliśmy nasz obowiązek.

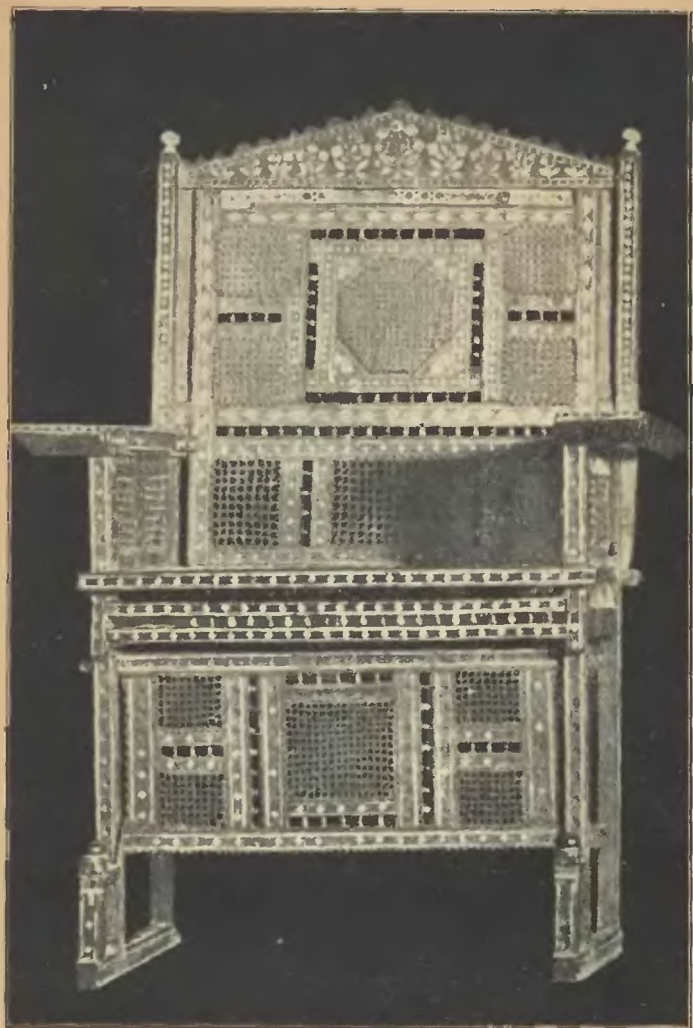
Oby to dziełko przysłużyło się do pomnożenia chwały Maryi w Obrazie Cudownym na Jasnej-Górze w Częstochowie... To jest jedynem naszym pragnieniem.

Ks. Józef Adamczyk

Redaktor i Wydawca „Dzwonka Częstochowskiego“.

Krzeseł, które wedle tradycyi należało do króla Kazimierza Wielkiego.
(Patrz str. 10).

Skarbiec.

Oglądanie pamiątek narodowych, odnawiając wspomnienia faktów historycznych, utrwała w nas miłość kraju.—Spoglądając na jakiś przedmiot, będący dla nas drogą pamiątką, mniej badamy jego cenę i wyrób, całkowicie natomiast staramy sobie uprzytomnić tę chwilę dziejową, w jakiej on został złożony, i rozważamy epizod historyczny, którego bohaterami były osoby dar składające. W ten tylko sposób zwiedzając Skarbiec i oglądając złożone w nim pamiątki, możemy odnieść korzyść rzeczywistą.

Skarbiec można zwiedzać bezpłatnie, codziennie od godziny 10-ej do 11-ej i popołudniu między godziną 3-ą a 4-ą, oprócz świąt uroczystych i większych zgromadzeń ludu.

Skarbiec mieści się w sali nad zakrystyą i przez też wchodzi się do niego.

Większa część pamiątek złożonych w skarbcu umieszczoną jest w 27-iu ponumerowanych szafach. Dawne drogocenne ubiory kościelne złożone są w wielu szufladach. Część zaś przedmiotów pozostawiono bez osobnego nakrycia.

Na długim środkowym stole widzimy:

Buńczuk turecki, zdobyty pod Wiedniem, złożony tutaj przez króla Jana Sobieskiego.

Koszulkę drucianą, jakiej dawnemi czasy używali rycerze podczas bitew.

Krzyż drewniany.

Dwa moździerze czyli wiwatówki, z których strzelano podczas większych uroczystości.

Pośrodku skarbca zwieszają się dwie lampy.

W osobnej szafie oszklonej umieszczono kilkanaście starych instrumentów muzycznych, używanych niegdyś przez muzykantów klasztornych.

Zaraz obok widzimy:

Starożytne krzesło dębowe, misternie wysadzane kością słoniową; siedzenie i oparcie wyplatane trzciną; w poręczach kryją się małe szufladki zamykane. Według podania krzesła tego używał w obozie Kazimierz Wielki, król polski,łożył je zaś na Jasnej Górze Władysław książę Opolski.

Kłęcznik—pamiątka wielkiej pobożności Kacpra Karlińskiego z Olsztyna. Bohaterski ten mąż, opiewany przez Fredrę i Syrokomlę w ich utworach, wielce zasłużył się: będąc dowódcą warownego zamku olsztyńskiego obleganego przez Niemców i broniąc go dzielnie. Niemcy, podstępnie schwytawszy maleńkiego synka Karlińskiego, kazali go nieść przed wojskiem, idącym do szturm, sądząc, że ojciec zabroni strzelać w stronę dziecka, a tym sposobem łatwo zdobędą zamek; tymczasem Karliński sam wycelo-

Kłęcznik, który wedle tradycyi należał do Kacpra Karlińskiego.
(Patrz str. 10).

Najdawniejsza szata kościelna, przechowywana w skarbcu.
(Patrz str. 15).

wał działo⁷ na dziecię i dał ognia. Dziecię zginęło, lecz Niemcy, przestraszeni taką nadzwyczajną odwagą i poświęceniem się, odstąpili i zamek ocalał.

Głowa Chrystusa Pana w płaskorzeźbie z chleba razowego, wykonana według podania przez pewnego więźnia, za co tenże został uwolniony.

Cymboryum czarne ze srebrnymi ozdobami, przeniesione tutaj z ołtarza Matki Boskiej Częstochowskiej, wzamian którego sprawione było nowe, obecnie⁷znajdujące się na ołtarzu.

Szaty kościelne.

W skarbcu znajduje się wiele drogocennych szat kościelnych, drogich nie tylko swą dawnością i wspomnieniem osób, od których pochodzą, lecz także kosztownością materii i niezwykle starannym wyrobem.

Najdawniejszą szatą jest, według podania, starożytny ornat obrządku łacińskiego z brakującym przodem. Szata ta zrobiona z ciężkiej czerwonej materii ma pośrodku krzyż, a na nim srebrem i perłami wyszyte⁷figury: Najświętszej Maryi Panny i Apostołów i innych świętych, a nad temi figurami wypukłe wyszycia, przedstawiające baldachimy. U dołu widzimy herb: czerwona tarcza po-

dzielona poziomo na trzy części; w środkowej wyszyte trzy róże, a w górnej i dolnej siedm ptaków. Ornat ten sprowadził na Jasną Górę Władysław książę Opolski wraz z Cudownym Obrazem. Liczy już zatem przeszło pół tysiąca lat.

Ornat królowej Jadwigi, z lamy złotej wyszyty perłami. Cztery figury zdobią tak tylną jak i przednią kolumnę. Tylna kolumna ma u góry postać Melchizedecha-króla; niżej Matkę Boską na półksiężycu stojącą; Ś-go Jana Ewangelistę z orłem, niosącego kielich napełniony zatrutym napojem, jaki Mu podano do wypicia, lecz gdy Święty Jan pobłogosławił kielich napełniony ukazał się w nim wąż, co ocaliło Świętego od śmierci; na dole Pan Jezus i Ś-ty Jan Chrzciciel w dziecięcym wieku. Na kolumnie frontowej widzimy: Najświętszą Maryę Pannę, Archaniola Gabryela, Narodzenie Dzieciątka Jezus, aniołów i inne.

Materya w ornacie bogata, w kwiaty, lecz zupełnie już zużyta. Zabytek ten tem droższym jest dla nas, jako narodowa pamiątka, że jest on dziełem własnych rąk królowej Jadwigi i świadectwem jej pobożności. Budzi on w nas wspomnienie, jakie znaczenie miało dla kraju naszego życie Jadwigi i jaki wpływ wywarło na losy całego chrześcijaństwa. Szkoda tylko, że nie pozostało śladów kiedy i w jakiej intencji Królowa ten dar składała.

Podobny ornat, także owoc własnej pracy królowej Jadwigi, znajduje się w katedrze krakowskiej.

Ornat, który wedle podania wykonała Konstancya
żona Zygmunta III.

(Patrz str. 21).

Ornat, który złożył w darze kardynał Vidoni.
(*Patrz str. 21*).

Ornat czerwony, wyszywany perłami. Złożony w 1626 roku.

Ornat nader kosztowny z herbem państwa i szwedzką koroną, wyszytymi na złotem tle.⁹ Jestto własnoręczna praca Konstancyi, drugiej żony Zygmunta III, z roku 1626.

Ornat wyszywany perłami i granatami, nadesłany z Rzymu przez kardynała Vidoni w 1663 r.

Ornat czerwony aksamitny, haftowany perłami i złotem; na nim wypukło wyszyta Matka Boska Niepokalanie Poczęta w Promieniach. U góry dwaj aniołowie unoszą koronę. Ornat ten złożony w 1690 r. przez rodzinę Denhofów.

Po trzech synach *króla Jana Sobieskiego*, jako pamiątki zachowują się *trzy ornaty* przez nich złożone, perłami i złotem wyszywane.

Królewicz Jakób Sobieski po przyjęciu Komunii Ś-ej na Jasnej Górze w 1697 r. podarował klasztorowi bogaty płaszcz książęcy z szkarłatnego aksamitu wraz z przypiętym doń orderem hiszpańskim ś-go Ducha. Z płaszcza tego, staraniem księdza Konstantego Mośzyńskiego, ówczesnego przeora, braciszek zakonny Makary Szypkowski uszył w 1720 roku ornat, kapeę i dwie dalmatyki, dodając innej jeszcze materyi. Aparat ów zwie się perłowym, gdyż nadzwyczaj bogato wyszyty jest perłami i drogimi kamieniami.

Ksiądz Krassowski, kanonik warszawski, proboszcz siemiatycki, składając w 1716 r. fundusz na wotywę śródowną i na światło do lampy przed Cudownym Obrazem, ofiarował także w 1720 r. aparat do

mszy ś-ej, t. j. kape, ornat i dalmatyki. Niezwykła pracowitość i sztuka z jaką aparat ten wykonany został, zdumiewa zwiedzających. Według podania 12 dziewic poświęconych Bogu w klasztorze Panien Wiytek warszawskich przez 12 lat pracowało nad jego wykonaniem. Na srebrnej białej materyi i aksamicie strzyżonym wyszyte są figury osób ze Starego Testamentu, odnoszących się do przepowiedni odkupienia ludzkości przez przyjście na świat Jezusa Chrystusa. Widzimy tutaj: niewiastę kruszącą głowę węża, gołębia niosącego gałązkę oliwną, ofiarę Abrahama, krzak gorejący na puszczy, Zwiastowanie Najświętszej Maryi Panny i inne. Oprócz figur tkanych wypukło, wyszyte są na ornacie bardzo czytelnie wyjątki z Pisma Świętego, a nawet dość długie ustępy z hymnów na cześć Maryi. Aparat ten dzisiaj jeszcze zdalny jest do użytku.

Ornat na tle złotem srebrną łuszczką wyszywany — własnoręczna praca Maryi Józefiny żony króla Fryderyka Augusta III, ofiarowany w 1748 r.

Ornat, który złożył w darze Denhoff.
(Patrz str. 21).

Ornat, pochodzący z daru królewicza Konstantego Sobieskiego.
(*Patrz str. 21*)

Ornat, pochodzący z daru królewicza Aleksandra Sobieskiego.
(Patrz str. 21).

Ornat, pochodzący z daru królewicza Jakóba Sobieskiego.
(Patrz str. 21).

Ornat roboty braciszka Makarego Szypkowskiego.
(*Patrz str. 21*).

Ornat własnoręcznie z łąmy złotej przez królowę Jadwigę zrobiony i na Jasną Górę ofiarowany.
(Patrz str. 17).

Ornat, z rzadką pracowitością przez zakonnice w Warszawie wykonany: dar księdza Michała Krasowskiego, kanonika warszawskiego, z roku 1720.

(Patrz str. 21).

Ornat—dar Maryi Józefiny, żony Augusta III.
(Patrz str. 22).

Szafa I.

Zbiór różańców i paciorków złożonych w różnych czasach przez pobożne osoby.

Najważniejszym jest duży *kryształowy różaniec i laska pielgrzymia* — dary księcia Mikołaja Radziwiłła, zwanego Sierotką. Znakomity ten mąż, odbywszy trudną pielgrzymkę do Ziemi Świętej, pięknie ją opisał, poczem życie swoje poświęcił gorliwej służbie dla dobra ojczyzny. Wracając jednak z długiej pielgrzymki, którą odbył w 1582 — 1584 roku, przedewszystkiem spieszy na Jasną Górę podziękować Najświętszej Maryi za opiekę w podróży i składa kij pielgrzymi, na którym wspierał zwątlone ciało w czasie podróży i Różaniec, na którym się modlił u Grobu Chrystusa.

Z innych zauważyć należy *jaspisowe różańce* Stefana Batorego, Jana Sobieskiego i Michała Korybuta Wiśniowieckiego, oraz *sześć dziesiątków paciorków srebrnych*, misternej roboty, — dar Granowskiej.

Szafa II.

Kielich złoty koralami wysadzony, także 2 ampułki, kropielniczka i wotum w kształcie serca — dary króla Michała Korybuta, złożone w 1670 r. na pamiątkę odbytych na Jasnej Górze zaślubin z księżniczką Eleonorą.

Obraz Matki Boskiej — dar Augusta III.

2 obrazy srebrne rzeźbione.

Szafa III.

Kościółek, ołtarzyk i pudełeczko z kości słoniowej, własnoręcznie wykonane i ofiarowane przez Tadeusza Kościuszkę.

2 świeczniki ścienne kryształowe.

3 lilie srebrne — dar księżny Łowickiej z Grudzińskich.

Obraz Matki Boskiej.

2 małe obrazy.

5 srebrnych lichtarzy.

Na wewnętrznej stronie drzwi tej szafy nalepiona jest dawna ilustracya, wyobrażająca *oblężenie Jasnej Góry przez Szwedów*, rytowana przez J. Aleksandra Gorczyńskiego, na Jasnej-Górze.

Kielich złoty koralami wysadzany i także dwie puszki—dar
króla Michała Korybuta.
(Patrz str. 40).

Ampułki złote koralami wysadzane—dar Michała Korybuta.
(Patrz str. 40).

Kościółek z kości słoniowej — dar Tadeusza Kościuszki.
(Patrz str. 40).

Pudełeczko i ołtarzyk—dar Tadeusza Kościuszki
(Patrz str. 40).

Obraz Matki Bożej—dar króla Augusta III.
(*Patrz str. 40*).

Szafa IV.

Obraz na srebrnej blasze wyzlacany, wyobrażający widzenie Konstantyna Wielkiego, cesarza greckiego. Cesarz ten, poganin, syn Ś-ej Heleny, przed bitwą ujrzał na niebie krzyż a pod nim napis: Pod tym znakiem zwyciężysz. Natychmiast na sztandarach kazał umieścić krzyże, a po wygranej bitwie przyjął wiarę chrześcijańską: Obraz powyższy otrzymany w darze od rodziny Denhoffów w 1690 r.

Obraz Matki Boskiej na drzewie malowany, wysadzany drogimi kamieniami w ozdobnych ramach. Dar z XVII wieku.

Cztery obrazy w alabastrowej płaskorzeźbie.

2 lichtarze srebrne delikatnej ażurowej roboty i 3 podobneż naczynia.

Szafa V.

Pastorał srebrny, wysadzany drogimi kamieniami i ozdobiony piękną emalią, przedstawiającą Ś-tą Trójkę i Ś-go Piotra; — dar ks. Opata Morzkowskiego w 1759 r.

Mitry biskupie.

Szafa VI.

Krzyż, będący niegdyś własnością Ś-tej Heleny, cesarzowej, a następnie Ś-go Karola Boromeusza.

Ołtarzyk hebanowy, upiękuszony srebrną rzeźbą. Na czterech srebrnych blachach wyobrażona historia Najświętszej Maryi Panny, mianowicie: Zwiastowanie Najświętszej Maryi Panny, Narodzenie i Znalezienie w kościele Jerozolimskim Jezusa Chrystusa. Przed tym ołtarzykiem Ś-ty Kazimierz, królewicz polski, odprawiał codzienne swe modły. Po śmierci królewicza, ojciec jego król Kazimierz IV przysłał ów ołtarzyk w darze na Jasną Górę w 1484 r. Na wzór tego ołtarzyka w 1650 r. wzniesiony został ołtarz w kaplicy matki Boskiej, mieszczący w sobie Cudowny Obraz.

Dwie *lampy srebrne*, przeniesione tutaj z kaplicy Matki Boskiej.

Obraz srebrny rzeźbiony.

Obraz Matki Boskiej Gidelskiej.

Dwa *lichtarze kryształowe.*

Dwa *naczynia kościelne.*

Szafa VII.

Obraz pięknie malowany, przedstawiający Ucieczkę do Egiptu.

Obraz Matki Boskiej, perłami wyszyty — dar małżonki wojewody Chomentowskiego z 1722 r.

Obraz malowany, przedstawiający anioła, udzielającego Komunię świętą.

Pięć innych obrazów.

Dwa *serca wyszywane.*

Dwa *lichtarze srebrne* — dar Jana Sobieskiego.

Obraz, przedstawiający widzenie cesarza Konstantyna Wielkiego—dar rodziny Denhoffów.

(Patrz str 51).

Pastorał biskupi i dwie infuły—dar Opata Morzkowskiego.
(*Patrz str. 51.*)

Ołtarzyk po świętym Kazimierzu królewiczu.
(Patrz str. 52).

Krzyż i Apostołowie, wyrób z porcelany saskiej—dar Augusta III.
(Patrz str. 63).

Monstrancya złota.
(Patrz str. 63).

Szafy VIII i IX.

Dwanaście *figur Apostołów*, sześć *lichtarzy* i dwa *krzyże* — z porcelany saskiej; dar Augusta III.

Szafa X.

Monstrancya, *lichtarze* i wiele innych przedmiotów, znajdujących się w tej szafie stanowią późniejsze już ofiary.

Szafa XI.

Srebrny krucyfiks własnej roboty Zygmunta I, króla polskiego. Po bokach znajdują się figury: Najświętszej Maryi Panny i Ś-go Józefa, u dołu zaś orzeł Zygmontowski i napis: Sigismundus, D. G. Rex Pol. 1510 (Zygmunt z Łaski Bożej król Polski. 1510 r.) Krzyż ten ma umieszczone w sobie relikwie drzewa Krzyża ś-go i podczas uroczystości Podwyższenia Krzyża ś-go procesjonalnie bywa obnoszony.

2 *lichtarze srebrne* — dar króla Jana Sobieskiego.

Szafa XII.

Srebrna monstrancya w stylu gotyckim, wypracowana własnoręcznie przez króla Zygmun-

ta I, i przez niego ofiarowana klasztorowi. Na podstawie wyryty rok 1542.

Monstrancya wielka, srebrna, złożona, pięknej roboty Makarego Szypkowskiego, braciszka zakonu. Trzy srebrne, pięknie wykonane *kanony*.

Szafa XIII.

Większa część zbioru zbroi, znajdującej się w tej szafie, powstała z oręża odebranego Szwedom, podczas oblężenia Jasnej Góry i z łupów zdobytych na Turkach pod Wiedniem przez króla Jana Sobieskiego. Jest tutaj także oręż polskich królów i oznaki władzy wojskowej.

Pochwa złocista, turkusami kryta i rękojeść drogocenna bez klingi, pozostały pamiątką po szabli ofiarowanej przez Paulinów królowi Sobieskiemu, gdy ten wybierał się na odsiecz Wiednia. Król bowiem wtedy odkręcił bogatą rękojeść, oddał ją zakonnikom, a biorąc tylko klingę szabli, powiedział, że na wojnie jedynie żelazo potrzebne.

Po prawej stronie *miecz* Stefana Batorego, ostry, krótki, z piękną rękojeścią turkusami wysadzana, bez pochwy.

Z lewej strony—*miecz* Jana Sobieskiego.

Trzy *buławy*, z których środkowa, turkusami wysadzana, drogą jest pamiątką po hetmanie wielkim koronnym Stanisławie Rewerze Potockim. Dzier-

Monstrancya roboty Makarego Szypkowskiego, braciszka.
(Patrz str. 64).

Zbroja turecka i broń zdobyta pod Wiedniem w 1683 r.
(Patrz str. 71).

Brylantowa sukienka Matki Boskiej Częstochowskiej.

(Patrz str. 71).

żył on ją gdy w 1655 r. w Tyszowcach związał konfederacyę na ratunek Ojczyzny i króla, ożywiony dzielną obroną Jasnej Góry.

Sajdaki ze strzałami, łuki, misiury, buńczuk.

Szafa XIV.

Sukienka Najświętszej Maryi Panny. Braciszek zakonny Makary Szypkowski na uroczystość koronacyi Cudownego Obrazu w 1717 r. uszył trzy drogie sukienki. Na aksamitnem tle umieszczono w rozmaitych deseniach mnóstwo drogich kamieni ofiarowanych przez pobożne osoby. Od przeważającej liczby kamieni jednego gatunku, użytych do każdej sukienki, otrzymały one nazwy: jedna—brylantowej, druga—perłowej, trzecia—turkusowej.

1) Najcenniejszą jest brylantowa. Wszystkie niemal znakomitsze rodziny polskie przyczyniły się darami do jej upiększenia. Większa część kamieni pochodzi od Ogińskiej, Wojewodziny Trockiej, o której znakomity jej brat Andrzej Załuski, Biskup krakowski, powiada:

*„Wszystkie swoje klejnoty, co ich tylko miała,
Na ołtarzu Matki Boskiej zawiesić kazała.“*

2) Wśród mnóstwa pereł, zdobiących drugą sukienkę, trzy szczególniej wielkością swą i kształtem zwracają uwagę zwiedzających: jedna z nich wyobraża twarz, druga—serce, trzecia — jaje. Jedna z tych

perel jest darem Konstantego Sobieskiego — królewicza.

W 1843 r. wszystkie sukienki przeszyte zostały na nowy aksamit.

Szafa XV.

Szczerozłota monstrancya, znajdująca się w tej szafie, jest prawdziwą ozdobą skarbcza. Sprawiona była w 1672 r. na pamiątkę oswobodzenia Polski od Szwedów. Wykonał ją z niezwykłą sztuką nadworny złotnik warszawski — Wacław Grotko, na wzór modelu weneckiego. Użyto na nią 22 funty złota i 5 funtów drogich kamieni, między którymi szczególniejszą uwagę zwraca nadzwyczajnej wielkości brylant, osadzony w koronie, a wyjęty z przekazanego testamentem pierścienia Zygmunta Przerembskiego, Wojewody Sieradzkiego w 1668 r., do kaplicy Matki Boskiej. Monstrancję zdobi 2,366 brylantów, 2,208 rubinów, 30 szafirów, 81 szmaragdów i 215 pereł. Sama robota monstrancyi miała kosztować 30,000 złp. Wyobraża szczep winny, którego obfite grona i liście wiją się w promieniach. Rumiane grona winne zrobiono z rubinów. U dołu klęczy Melchizedech i Aaron z napierstnikiem 12-tu pokoleń, obaj trzymają snopy pszenicy. W górze blaskiem brylantów jaśnieje Imię Jezus, uwieńczone koroną, nad którą wznosi się krzyż brylantowy, dar króla Jana III.—Pod monstrancją znajduje się napis: „Verbo Dei Incarnato

Sukienka perłowa Matki Boskiej Częstochowskiej.

(Patrz str 71).

Wielka złota monstrancja, z ofiar różnych osób sprawiona.
Kielich złożony— dar ks. Łutomińskiego. Kielich drugi— dar niewiadomy.
(Patrz str. 72 i 79)

Kielich złoty z porcelanową podstawą — dar Augusta III.
(Patrz str. 79).

Ejusque castissimae Matri Mariae, Solium hoc Christi specie panis velati, Ex clenodiis fidelium Divae Claromontanae oblati, a Conventu Clari montis Częstochoviensis Ord. S. Pauli P. E. ordinatum et dicatum a. salutis 1672. Administrante Provinciam A. R. P. Augustino Kordecki, R. P. Stanisław Ligęza Priore, et R. P. Romualdo Dymalski Sacrista. Fecit Venceslaus Grotkau S. R. M-tis Aulicus Civis Varsaviensis F. P. L. (Słowu Boga Wcielonomu, Jego Najczystszej Rodzicielce Maryi, tron ten Chrystusa pod postacią Chleba Utajonego, z klejnotów przez wiernych Matce Bożej Jasnogórskiej w darze złożonych, sprawiło i poświęciło zgromadzenie Paulińskiego klasztoru roku 1672. Zarządzał wówczas prowincją ks. Augustyn Kordecki, przeorem był Stanisław Ligęza — a kustoszem zakrystyi Romuald Dymalski. Wykonał Wacław Grottkau, Jego K. M. Obywatel miasta Warszawy). Używana bywa podczas 40-godzinnego nabożeństwa, które odprawia się tutaj w Zapusty w kaplicy Matki Boskiej, w Boże Ciało podczas procesyi i 8 września na Narodzenie Panny Maryi. Z powodu wielkiego ciężaru monstrancyi, podtrzymywać ją musi trzech księży.

Kielich złoty, na podstawie porcelanowej — dar Fryderyka Augusta III, z r. 1747.

Kielich srebrny, bogato złożony, ozdobiony drogimi kamieniami i perłami, a także emalją z wyobrażeniem na niej: Wieczerzy Pańskiej, Modłów w Ogrójcu, Biczowania, Cierniem ukoronowania, Ecce Homo i Ukrzyżowania. Ofiarował książę Jerzy Lubomirski.

Szafa XVI.

Znajdujące się w tej szafie *kule i laski* złożone zostały przez wiele osób, które cudownym sposobem pozbyły się kalectwa i zostały uleczone za przyczyną Matki Boskiej w Częstochowskim Obrazie.

Szafa XVII.

Krzyż niewiadomego pochodzenia.

Dziewięć obrazów starożytnych w stylu bizańtyjskim.

Szafa XVIII.

Ordery, wota, klucze szambelańskie i t. p.

2 lichtarze srebrne — dar Jana Sobieskiego.

Obraz Matki Boskiej, przysłany z miasta Żywca.

Obraz.

5 wotów.

Szafa XIX.

Obraz srebrny — dar miasta Lwowa.

Dwa lichtarze srebrne — dar Jana Sobieskiego.

Taca z pod Wiednia
(Patrz str. 87).

Skarbiec Jasnogórski.

Zegar tatarski z pod Wiednia.
(Patrz str. 87).

Bursztynowa figurka Matki Boskiej.
(Patrz str. 95).

Srebrne figurki rzeźbione, przedstawiające Wniebowstąpienie Jezusa Chrystusa.

Srebrny Obraz.

Szafa XX.

Srebrny obraz Matki Boskiej Bolesnej.

Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

Krzyż srebrny.

*Dwa lichtarze srebrne — dar Jana Sobieskiego.
3 wota.*

Szafa XXI.

Taca srebrna rzeźbiona, zabrana Turkom pod Wiedniem.

Zegar brązowy, suto złożony. Zegar ten zabrali Tatarom Turcy podczas wojen, na tych ostatnich zaś zdobyty pod Wiedniem przez Jana Sobieskiego. Osobliwej maszyneryi tego zegaru nie może puścić w ruch żaden zegarmistrz, ani w kraju, ani zagranicą. Na szczycie zegaru umieszczony był półksiężyc, godło islamizmu; braciszek zakonny — zegarmistrz, odnawiając zegar, zdjął półksiężyc, a na miejscu jego umieścił kruka z bochenkiem chleba w dziobie — godło zakonu Ś-go Pawła.

2 lichtarze srebrne. Wszystko są to dary króla Sobieskiego.

Obraz przedstawiający Matkę Bożą w chwale niebieskiej a poniżej w postawie klęczącej z jednej strony króla Fryderyka Augusta III z pięciu synami: Fryderykiem, Ksawerym, Karolem, Albertem i Klemensem; po drugiej królowę z córkami: Zofią, Karoliną, Elżbietą i Kunegundą.

Taca turecka, ofiarowana na Jasnej-Górze po powrocie Króla Jana III z pod Wiednia.

(Patrz str. 95).

Puchar srebrny, dar króla Jana Sobieskiego,
z pod Wiednia.

„ (Patrz str. 95).

Szafa XXII.

Obraz Matki Boskiej — srebrny.

Figura anioła — marmurowa.

Dwa lichtarze srebrne — dar Jana Sobieskiego.

Krzyż z koralcem

Figura Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej, zrobiona z jednego kawałka bursztynu, ofiarowana przez Dawida Konarskiego, opata Cystersów z Oliwy pod Gdańskiem.

Obraz Pana Jezusa.

Szafa XXIII.

Taca srebrna, rzeźbiona, zdobyta na Turkach pod Wiedniem.

Puchar srebrny, zdobyty pod Wiedniem.

Krzyż — dar króla Stefana Batorego.

Dwa lichtarze srebrne.

Muszele.

Obrazy.

Szafa XXIV.

Obraz, złożony przez króla Augusta III, jako wotum, z prośbą o zdrowie dla syna.

Zegar złoty stołowy — dar księżnej Czartoryskiej z 1624 r.

Dwa lichtarze srebrne — dar ks. Czartoryskich.

Szafa XXV.

Krzyż kryształowy, mieszczący w sobie część Krzyża Świętego, przysłany z Rzymu. Fryderyk August III, król Polski i Saski, ze swą małżonką Maryą Józefą złożył krzyż kryształowy, ozdobiony złotem i drogiemi kamieniami, z częścią drzewa Krzyża Ś-go.

Lichtarze srebrne—dar Jana Sobieskiego.

(*Patrz str 105*).

Tę pamiątkę żona Augusta otrzymała od swej matki Amelii, żony cesarza Józefa I-go, a ta od Papieża Klemensa XI.

Zegar księcia Czartoryskiego.
(Patrz str. 96)

Krzyż kryształowy papieża Klemensa XI. — Dwa wazony i dwa
lichtarze.

(Patrz str. 91 i 105).

Ołtarzyk połowy króla Jana Sobieskiego.
(Patrz str. 105).

Monstrancja kryształowa — dar Michała Korybuta.
(Patrz str. 105).

Obraz haftem wykonany, przedstawiający Zwiastowanie Najświętszej Maryi Panny — ofiara od wychowalców Instytutu Głuchoniemych w Warszawie.

Dwa *lichtarze kryształowe* i dwa *wazony*, z kryształu górnego (de roche) drogiemi kamieniami zdobne, dary króla Fryderyka Augusta III i jego małżonki Maryi Józefy.

Cztery *wota*.

Szafa XXVI.

Ołtarzyk polowy króla Jana Sobieskiego.

Figurka Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia nader misternie wykonana i wysadzana brylantami.

Dwa *lichtarze srebrne* — dar Jana Sobieskiego.

Srebrne wyobrażenie chusty Ś ej Weroniki.

Szafa XXVII.

Monstrancya kryształowa w kształcie kolumny, okryta drogiemi kamieniami, ofiarowaną została przez króla Michała Korybuta i żonę jego Eleonorę na pamiątkę ich ślubu na Jasnej Górze w 1670 r.

Dwa *lichtarze kryształowe* — dar króla Michała Korybuta.

Dwa *wota*.

Obraz srebrny, rzeźbiony.

Z wielu obrazów i portretów, zdobiących ściany Skarbca, wymienić należy:

1) Portret Księdza Augustyna Kordeckiego.
z napisem u dołu:

*„R. P. August: Kordecki.
Prior Claromon. A. D. 1655.“*

2) Portret Księdza Stanisława Oporowskiego
przeora, z napisem:

*„B. P. Stanistaus Oporovius Ord. S. Paulini.
1 Eremitae Provincialis Poloniae.“*

Drzwi wspomnianych szafek pokryte są malowidłami, przedstawiającemi zdarzenia z Pisma Świętego lub—późniejsze historyczne.

Wiele darów jest niewiadomego pochodzenia, gdyż dawcy ich Bogu tylko Samemu i Maryi chcieli pozostać wiadomymi.

„Dzwonek Częstochowski“

pismo miesięczne ilustrowane

(12 dużych tomów rocznie)

POD REDAKCYĄ

Ks. Józefa Adamczyka.

Prenumerata wynosi w Częstochowie *kwartalnie 75 kop.*, a z przesyłką pocztową *1 rubla.*

Co rok wspaniałe premium
darmo

Adres: Redakcja „Dzwonka Częstochowskiego“, w Częstochowie, pod Jasną-Górą.

Obrazy historyczne w Sali Rycerskiej na Jasnej-Górze.

Piękne album z 9 kolorowemi ilustracyami — opisał ksiądz **Józef Adamczyk**.

W oprawie ozdobnej (cena zniżona) 1 rb. — kop.

Kartonowane. . . . . " 70 "

bez oprawy. . . . . " 60 "

Za przesyłkę albumu pocztą dopłaca się 20 kop

WIZERUNKI DOSTOJNIKÓW DUCHOWNYCH w Sali Rycerskiej na Jasnej-Górze.

21 portretów z życiorysami — objaśnił i wydał ksiądz **Józef Adamczyk**.

Cena 70 kop.

Dla prenumeratorów „Dzwonka Częstochowskiego“ 50 kop.

Piękny, kolorowy obraz

przedstawiający ołtarz z cudownym obrazem Matki Boskiej w kaplicy Jasnogórskiej (premium „Dzwonka Częstochowskiego“ za rok 1903).

Cena 60 kop.

Duży, piękny portret

Obrońcy Jasnej-Góry od Szwedów ksiądz **Aygustyna Kordeckiego** — ozdobiony ilustracyami wybitnych chwil z dziejów klasztoru Jasnogórskiego. (Premium „Dzwonka Częstochowskiego“ za rok 1903).

Cena 50 kop.

Nabywający obydwie te obrazy razem, kosztów przesyłki nie ponoszą.

Kupujący w większej ilości otrzymają je znacznie taniej.

Wydawnictwo „Dzwonka Częstochowskiego”

Przewodnik illustrowany

PO JASNEJ-GÓRZE W CZĘSTOCHOWIE

CZĘŚĆ I

z planem Jasnej-Góry

stronic 134,

illustracyj 35.

Cena 30 kop., z przesyłką 45 kop. To samo na
lepszym papierze 40 kop., z przesyłką 55 kop.

Ksiądz Augustyn Kordecki

PAMIĄTKA JUBILEUSZOWA

*trzechsetnej rocznicy urodzin przelawnego obrońcy
klasztoru na Jasnej-Górze w Częstochowie.*

Cena 5 kop., z przesyłką 14 kop.

Nabywający odrazu 20 egzemplarzy, kosztów
przesyłki nie ponoszą.

Obrazki w różnych wzorach na
kolendę, pamiątkę I-ej Komunii Sw.,
prymicie, kartonowe, koronkowe,
i na pergaminie, kolorowe i czarne,

**różańce, krzyże,
relikwiarze, medaliki**
srebrne, złote i aluminiowe oraz
inne przybory kościelne poleca

**Skład książek i przedmiotów religijnych
w Redakcyi**

**„DZWONKA CZĘSTOCHOWSKIEGO”
w Częstochowie.**

„Z życia Adama Mickiewicza”

przez

STEFANA GĘBARSKIEGO

(popularny życiorys wieszczą naszego z portretem)

Cena księgarska rb. **1**, dla prenumeratorów „Dzwonka
Częstochowskiego“ kop. **80**, z przesyłką pocztową.

Duży Kolorowy Portret

Ojca Świętego

PIUSA X-go

(oleodruk)

najwierniejszy z dotychczas wydanych,
nader starannie wykonany

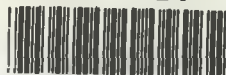
do nabycia

w Administracji „DZWONKA CZĘSTOCHOWSKIEGO“

Cena 1 rb., z przesyłką rb. 1 40 kop.

BG WSP

172624

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w Częstochowie

172 624

